

Evropská komise obětuje zdraví lidí na oltář „konkurenceschopnosti“. Zrušení databáze toxických látek je dárkem pro znečišťovatele

16.12.2025 - Luboš Pavlovič | Arnika

Evropská komise zveřejnila minulý týden tzv. Environmentální omnibus - balíček změn environmentální legislativy, který pod záminkou „zjednodušování“ a snižování administrativní zátěže výrazně oslabuje ochranu evropských spotřebitelů před toxickými látkami.

Arnika ostře kritizuje zejména plánované zrušení databáze SCIP, která jako jediná v Evropě sleduje přítomnost nebezpečných látek ve výrobcích na trhu a jejím cílem bylo zajistit zejména recyklačním firmám a zpracovatelům odpadů informace o tom, jaké látky výrobky obsahují a jak je následně zpracovat.

Databáze SCIP, spravovaná Evropskou agenturou pro chemické látky, v současnosti obsahuje více než 16 milionů záznamů o výrobcích obsahujících látky vzbuzující mimořádné obavy (SVHC). Tyto látky zahrnují karcinogeny, látky snižující plodnost, endokrinní disruptory včetně „věčných chemikálií“ PFAS či bromované zpomalovače hoření. Komise nyní navrhuje tuto databázi zcela zrušit s vágním příslibem, že její funkci postupně převezmou digitální produktové pasy.

„Je to absurdní rozhodnutí. Nástroj byl od počátku nastaven poměrně kostrbatě, byl to nicméně první krok k transparentnosti ohledně obsahu toxických látek ve zboží na evropském trhu. Tato transparentnost zahrnující povinnost komunikovat skrze dodavatelský řetězec i spotřebitele, že výrobek obsahuje látky klasifikované jako toxické z různých hledisek, je zásadní pro to, aby byly firmy tlačeny k tomu, vyrábět z bezpečných materiálů a těchto látek se postupně zbavovat. Logičtější by bylo databázi zjednodušit a uživatelsky vylepšit tak, aby uživatelům tyto informace poskytla v jednodušší formě. To je jako zbourat starý dům dříve, než postavíte nový – mezitím budou lidé bez střechy nad hlavou,“ říká Karolína Brabcová, odbornice na toxické látky ze spolku Arnika. *„Evropská komise opět podlehla tlaku průmyslové lobby a nabízí místo skutečné ochrany spotřebitelů pokračování trendu nechat si výrobce chemických látek dělat, co chtějí,“* dodává.

Soubor změn dále oslabuje požadavky na environmentální management průmyslových podniků, prodlužuje lhůty pro zavádění ekologických opatření a usnadňuje průmyslovým znečišťovatelům vyhýbat se přísnějším kontrolám. Balíček přichází pouhé měsíce poté, co Komise představila Akční plán pro chemický průmysl, který sliboval miliardové dotace do odvětví bez jakýchkoli podmínek týkajících se detoxikace výroby.

„Ukazuje se, že heslo o ‚zjednodušování‘ je ve skutečnosti zástěrkou pro systematické odstraňování environmentálních ochranných mechanismů. Téměř 200 000 evropských občanů se v konzultaci vyjádřilo proti oslabování environmentálních zákonů – a Komise jejich hlas jednoduše ignorovala,“ dodává Brabcová.

Zvláště znepokojivé je načasování tohoto kroku. Nedávné studie prokázaly přítomnost PFAS látek v krvi evropských politiků i běžných občanů, francouzské úřady zakázaly pití kohoutkové vody v několika obcích kvůli kontaminaci těmito látkami a v Itálii byli odsouzeni manažeři chemického provozu za otrávení pitné vody. Přesto Komise volí cestu deregulace. Navíc chce Evropská komise příští rok představit nový zákon k podpoře recyklace a oběhového hospodářství. Jejím cílem je

uvolnit trh s odpady, aby se mohly jednoduše zpracovávat po celé Evropě. To ale znamená, že bez informací o tom, co v odpadech je za toxické látky, budeme jen dále podporovat cirkulaci toxických materiálů do nového zboží. Ochrana zdraví tak dostane ještě více ran, než tomu bylo doposud.

Arnika vyzývá Evropský parlament a členské státy, aby odmítli oslabení databáze SCIP a trvali na optimalizaci tohoto nástroje, zpřehlednění informací v databázi a zachování plné transparentnosti ohledně toxických látek ve spotřebním zboží. Jakékoliv změny environmentální legislativy musí být podloženy důkladným posouzením dopadů na zdraví občanů a životní prostředí, které u tohoto balíčku zcela chybí.

„Skutečná cirkulární ekonomika nemůže stát na toxických základech. Bez informací o nebezpečných látkách ve výrobcích nelze zajistit bezpečnou recyklaci ani ochranu zdraví spotřebitelů. Komise svým rozhodnutím podkopává vlastní ambice v oblasti oběhového hospodářství,“ uzavírá Brabcová.

Podle vlastních odhadů Evropské komise stojí nedostatečná implementace environmentálních zákonů evropskou ekonomiku přibližně 180 miliard eur ročně – v podobě zdravotních dopadů a škod na životním prostředí. Navrhované „úspory“ v řádu jedné miliardy eur ročně jsou tak zcela marginální ve srovnání s potenciálními škodami, které může deregulace přinést.

Pro víc informací kontaktujte tiskového mluvčího Arniky Luboše Pavloviče, Tato e-mailová adresa je chráněna před spamboty. Pro její zobrazení musíte mít povolen Javascript., +420 606 727 942.

<https://arnika.org/o-nas/tiskove-zpravy/evropska-komise-obetuje-zdravi-lidi-na-oltar-konkurenceschopnosti-zruseni-databaze-toxickych-latek-je-darkem-pro-znecistovatele>